

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 551/2012-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti R. s. r. o., S., zastúpenej advokátom JUDr. V. K., K., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Cob 38/2012-296 z 3. apríla 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti R. s. r. o., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júna 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti R. s. r. o., S. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátom JUDr. V. K., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1

ústavy, základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Cob 38/2012-296 z 3. apríla 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z k nej priloženej dokumentácie vyplýva, že žalobkyňa sa návrhom doručeným Okresnému súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) 7. januára 2011 domáhala nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by na účely zabezpečenia jej pohľadávky bolo obmedzené právo sťažovateľky nakladať s finančnými prostriedkami v sume 100 000 €. Okresný súd o tomto návrhu žalobkyne rozhodol uznesením č. k. 2 Cb 1/2011-76 z 2. februára 2011 (ďalej len „prvé uznesenie okresného súdu“) tak, že ho zamietol. O opätovnom návrhu žalobkyne na nariadenie predbežného opatrenia zo 6. februára 2012 rozhodol okresný súd uznesením č. k. 2 Cb 1/2011-279 z 24. februára 2012 (ďalej len „uznesenie okresného súdu o zamietnutí predbežného opatrenia“) tak, že ho zamietol ako nedôvodný. Proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia podala žalobkyňa odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením, ktorým zmenil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu tak, že zakázal *„odporcovi (sťažovateľke, pozn.) nakladať s finančnými prostriedkami do výšky 70 000,00 eur na bankovom účte vedenom vo... až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej v tomto konaní“* a potvrdil *„uznesenie o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia o zákaze odporcu nakladať s finančnými prostriedkami vo výške 30 000,00 eur na účte vedenom vo...“*.

V sťažnosti sťažovateľka predovšetkým uvádza:

„V právnej veci prejednávanej všeobecnými súdmi nebola splnená ani jedna z podmienok na nariadenie predbežného opatrenia, nakoľko nemožno hovoriť o žiadnom ohrození výkonu rozhodnutia a rovnako nebolo nijako preukázané, ba ani osvedčené zo žiadnych skutočností a okolností, žeby žalovaný úmyselne zmenšoval majetok s cieľom vyhnúť sa plneniu. Odvolací súd tak svojím postupom a napadnutým uznesením okrem práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces porušil aj právo na podnikanie podľa čl. 35

ods. 1 Ústavy SR, nakoľko odvolací súd uplatnil svoju právomoc spôsobom, ktorý zákon neumožňuje...

Argumentácia odvolacieho súdu o obave o výkon súdneho rozhodnutia vyplývajúca aj z procesného postupu žalovaného v konaní vo veci samej, ktorý podľa jeho názoru využíva všetky procesné prostriedky na to, aby sa nemusel zúčastniť vytýčených pojednávaní, pričom pri takom procesnom postupe vzniká dôvodná obava, že budúci výkon rozhodnutia môže byť zmarený, keďže majetok žalovaného sa v priebehu trvania súdneho konania môže výrazne znížiť, nemá oporu v žiadnom právnom predpise, resp. ustanovení a takéto závery súdu je potrebné považovať za svojvoľné, arbitrárne a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, ktoré majú za následok porušenie viacerých základných práv a slobôd.

Za rovnako zarážajúce, arbitrárne a bez akejkoľvek opory v platných právnych predpisoch je potrebné považovať závery odvolacieho súdu, že nariadené predbežné opatrenie má byť v tomto konaní prostriedkom na zabezpečenie rozhodnutia vo veci bez zbytočných prieťahov.“

Podľa sťažovateľky došlo napadnutým uznesením krajského súdu „k nepochybnému porušeniu zásady proporcionality, keď aj napriek tomu, že sťažovateľ je vlastníkom viacerých lukratívnych nehnuteľností, obmedzenie v nakladaní s ktorými by bezpochyby neznamenal tak neadekvátny zásah do práv sťažovateľa“, bol odvolacím súdom uložený „zákaz nakladať s likvidnými finančnými prostriedkami na účte“, čím je zároveň porušené aj právo sťažovateľky vlastniť majetok a najmä právo podnikat’.

Sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti poukazuje na existenciu prekážky právoplatne rozhodnutej veci s ohľadom na prvé uznesenie okresného súdu, pričom vyjadruje svoj názor, podľa ktorého „napadnutým uznesením došlo k závažnému procesnému excesu (nariadeniu predbežného opatrenia i napriek existencii prekážky právoplatne rozhodnutej veci), ktorý bez akýchkoľvek pochybností zakladá rozpor s princípom spravodlivého procesu najmä s ohľadom na nemožnosť sťažovateľa sa proti napadnutému uzneseniu brániť riadnymi opravnými prostriedkami“. Podľa názoru sťažovateľky „s ohľadom na všetky skutkové okolnosti tvrdené v návrhu na začatie konania v porovnaní s opätovným

návrhom na nariadenie predbežného opatrenia je nepochybné, že uznesenie OS TV z 2. 2. 2011 predstavuje vo vzťahu k uzneseniu KS KE z 3. 4. 2012 (resp. napádanému uzneseniu) prekážku právoplatne rozhodnutej veci“.

K porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie došlo podľa sťažovateľky aj tým, že *„o dôvodoch nariadenia predbežného opatrenia sa sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu dozvedel až dňa 17. 04. 2012, kedy mu bolo doručené napádané uznesenie, ku ktorému sa nemal možnosť vyjadriť“.* Podľa sťažovateľky *„Aplikácia a výklad Občianskeho súdneho poriadku pri zmene uznesenia o zamietnutí predbežného opatrenia odvolacím súdom bez možnosti sťažovateľa (žalovaného ako osoby priamo dotknutej napadnutým uznesením), sa k nemu vyjadriť, podať odvolanie, predložiť akékoľvek dôkazy a tým preukázať, že v prejednávanej veci nie je ani osvedčená danosť práva, nie je možné považovať za akceptovateľný.“.*

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka tvrdí, že napadnutým uznesením krajského súdu boli porušené jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 35 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto žiada, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že napadnutým uznesením krajského súdu boli porušené ňou označené práva podľa ústavy a dohovoru, zruší toto uznesenie krajského súdu a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka si tiež uplatňuje úhradu trov konania v sume 269,58 €.

Súčasťou sťažnosti je aj žiadosť sťažovateľky, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení v súlade s § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť napadnutým uznesením krajského súdu.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka podala proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie, ktoré založila na dovolacích dôvodoch uvedených v § 237 písm. d) a písm. f) a § 239 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Podľa zistení ústavného súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd rozhodol o dovolaní uznesením sp. zn. 4 Obdo 31/2012 z 31. júla 2012 tak, že dovolanie odmietol.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 20/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľom označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 136/05).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Pri výklade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide

o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Vychádzajúc zo svojho ústavného postavenia ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať skutkové závery a právne názory všeobecného súdu vyjadrené v jeho rozhodnutiach. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia jeho relevantných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Sťažovateľka v danom prípade namieta porušenie svojich základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré má charakter predbežného opatrenia. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že posúdenie podmienok na nariadenie predbežného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Preto sa ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) spravidla nepovažuje za oprávneného zasahovať do rozhodnutí o predbežných opatreniach, a to nielen preto, že nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o rozhodnutia, ktoré do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd posudzuje problematiku predbežných opatrení zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení predbežného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo

k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (IV. ÚS 178/2010).

Argumentáciu sťažovateľky možno zhrnúť do štyroch hlavných námietok, v zmysle ktorých

- sa o nariadení predbežného opatrenia dozvedela až dňom doručenia napadnutého uznesenia krajského súdu, t. j. 17. apríla 2012, a preto sa k nariadeniu predbežného opatrenia nemala možnosť vyjadriť (ďalej len „prvá námietka“),

- prvé uznesenie okresného súdu zakladá prekážku res iudicata (ďalej len „druhá námietka“),

- napadnuté uznesenie krajského súdu je arbitrárne a ústavne neudržateľné pre neprípustnosť odôvodnenia založeného na obavách o výkon súdneho rozhodnutia procesným postupom žalovaného v konaní o veci samej (ďalej len „tretia námietka“),

- napadnutým uznesením bola porušená zásady proporcionality, keďže ním bol vyslovený zákaz nakladania s likvidnými finančnými prostriedkami aj napriek tomu, že je „vlastníčkou viacerých lukratívnych nehnuteľností, obmedzenie v nakladaní s ktorými by bezpochyby neznamenal tak neadekvátny zásah do práv sťažovateľky“ (ďalej len „štvrtá námietka“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že podstatná časť námietok, ktorými sťažovateľka odôvodňuje namietané porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu (prvá a druhá námietka, pozn.), je v zásade totožná s námietkami, ktoré uplatnila vo svojom dovolaní proti napadnutému uzneseniu krajského súdu; sťažovateľka v ňom tvrdila, že krajský súd sa dopustil procesných pochybení v zmysle § 237 písm. f) a písm. d) OSP.

Najvyšší súd o dovolaní sťažovateľky rozhodol uznesením sp. zn. 4 Obdo 31/2012 z 31. júla 2012, v odôvodnení ktorého k tretej námietke predovšetkým uviedol:

„Odporca v dovolaní tvrdil, že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. tým, že sa nemal možnosť vyjadriť k opätovnému návrhu na nariadenie predbežného opatrenia ani podať odvolanie.

Podľa § 75 ods. 8 veta 3 O. s. p. ak bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia odmietnutý alebo zamietnutý, nedoručuje súd ostatným účastníkom uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí, ani prípadné odvolanie navrhovateľa; uznesenie odvolacieho súdu im doručí len ak ním bolo nariadené predbežné opatrenie.

Podľa citovaného znenia zákona takáto právna úprava vytvára priestor na to, aby sa odporca dozvedel o predbežnom opatrení až v okamihu, keď je voči nemu účinné. Preto mu nemožno doručovať ani návrh ani prípadné odvolanie ak bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia odmietnutý, či zamietnutý a v dočasnej ochrane práv musí mať prednosť pred právom odporcu vyjadriť sa k navrhovaným skutočnostiam. Ochrana odporcu je daná... zodpovednosťou navrhovateľa za vzniknutú ujmu v zmysle § 77 ods. 3 O. s. p.

Súd prvého stupňa uznesením zamietol návrh navrhovateľa na nariadenie predbežného opatrenia, preto ho podľa dikcie zákona nedoručoval odporcovi a nedoručoval ani podané odvolanie navrhovateľa na vedomie protistrane, nakoľko tento postup vyplýva zo zákona. Uznesenie odvolacieho súdu o nariadení predbežného opatrenia, ktoré napadol odporca dovolaním mu správne doručené bolo.“

V nadväznosti na citované ústavné súd považoval za potrebné uviesť, že právna úprava konania o návrhu na vydanie predbežného opatrenia, podľa ktorej sa odporca dozvedá o predbežnom opatrení až v okamihu, keď je voči nemu účinné (čo mu súčasne zabraňuje urobiť kroky vedúce k tomu, aby predbežné opatrenie stratilo na význame), je prejavom úsilia o zabezpečenie účinnej a rýchlej dočasnej ochrany práv navrhovateľa, ktorá má v takýchto prípadoch zároveň prednosť pred právom odporcu vyjadriť sa k navrhovaným skutočnostiam. Postup všeobecného súdu (v okolnostiach namietaného prípadu krajského súdu, pozn.) bol v súlade s platným a účinným zákonom, a preto ho nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti možno podľa názoru ústavného súdu námietku sťažovateľky týkajúcu sa nemožnosti vyjadriť sa k nariadenému predbežnému opatreniu považovať za zjavne neopodstatnenú.

Najvyšší súd sa v uznesení sp. zn. 4 Obdo 31/2012 z 31. júla 2012 vyjadril aj k druhej námietke a v tejto súvislosti predovšetkým uviedol:

„Nedôvodná je aj námietka dovolateľa v zmysle § 237 písm. d/ O. s. p. Právoplatným uznesením č. k. 2 Cb 1/2011-76 z 02. 02. 2011 (prvé uznesenie okresného súdu, pozn.) súd zamietol návrh navrhovateľa na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý odôvodnil dôvodnou obavou, že odporca môže vykonávať aktivity a projekty cez iné svoje firmy a utlmí tak produktivitu samotného odporcu. V návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré je predmetom preskúmania v dovolacom konaní navrhovateľ podrobne opísal obštrukčné správanie sa odporcu v priebehu konania z ktorého vyvodil záver, že jeho práva nie sú dostatočným spôsobom chránené. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil aj týmito novými skutočnosťami, a preto aj keď v oboch návrhoch na nariadenie predbežného opatrenia existuje okrem toho aj ďalší dôvod, ktorý je totožný s dôvodom uvedeným v predchádzajúcom návrhu, nemožno vyvodiť záver, že existuje prekážka právoplatne rozhodnutej veci.“

Prekážka právoplatne rozhodnutej veci je v súlade s ustálenou súdnou praxou daná totožnosťou nároku, totožnosťou predmetu konania a totožnosťou osôb, pričom o tom istom predmete konania možno hovoriť len v prípade, že tvrdený totožný nárok vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený. Ústavný súd sa stotožňuje s už citovaným odôvodnením najvyššieho súdu, podľa ktorého prvé uznesenie okresného súdu nemôže tvoriť prekážku res iudicata v prípade uplatnenia síce totožného nároku, ale vyplývajúceho z „obštrukčného správania sa odporcu v priebehu konania“, ku ktorému malo dôjsť po vydaní prvého uznesenia okresného súdu („opakované ospravedlnenie so žiadosťou o odročenie pojednávania odporca v tomto konaní využil 4 krát, v čase od prvého nariadeného pojednávania dňa 28. 7. 2011 až do posledného pojednávania vytýčeného na deň 7. 2. 2012“, citované z napadnutého uznesenia krajského súdu, pozn.), a teda vychádzajúceho z iného skutkového stavu ako v prípade prvého uznesenia okresného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd aj s poukazom na odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 31/2012 z 31. júla 2012 považuje aj druhú námietku sťažovateľky za zjavne neopodstatnenú.

Podľa názoru sťažovateľky je napadnuté uznesenie krajského súdu arbitrárne a svojvoľné, a to na základe skutočnosti, že „obava o výkon súdneho rozhodnutia“ je zdôvodnená zo strany krajského súdu „procesným postupom žalovaného v konaní o veci samej“, pričom takéto zdôvodnenie nemá podľa jej tvrdenia oporu v platných právnych predpisoch (tretia námietka, pozn.). Vo vzťahu k tejto námietke ústavný súd poukazuje na podstatnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, v ktorom sa najmä uvádza:

„Z obsahu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vyplýva, že navrhovateľ toto predbežné opatrenie navrhol nariadiť preto, lebo má obavu, že budúci výkon súdneho rozhodnutia vo veci samej o zaplatenie 70 000,00 eur s príslušenstvom bude ohrozený. Ide teda o dôvod na nariadenie predbežného opatrenia po začatí konania podľa § 102 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

Predbežné opatrenie je rozhodnutie, ktoré súd vydá, ak nie je možné iným spôsobom zabezpečiť v súdnom konaní ochranu práv účastníka konania. V tomto konaní podľa návrhu má súd predbežným opatrením poskytnúť ochranu práv navrhovateľovi, ktorý sa obáva ohrozenia budúceho výkonu súdneho rozhodnutia vo veci samej, pretože od podania návrhu dňa 7. 1. 2011 sa odporca správa obštrukčne, nezúčastňuje sa pojednávani a je v konaní nezvyčajne pasívny, pretože nepredkladá dôkazy ani argumenty na preukázanie svojich tvrdení uvedených v odpore proti platobnému rozkazu. Tým u navrhovateľa vznikla dôvodná obava o tom, že odporca utlmí svoje podnikateľské aktivity, pretože jeho spoločníci a konatelia majú obchodné podiely v iných obchodných spoločnostiach, zaoberajúcich sa výrobou elektriny, fotovoltaikou, sprostredkovaním a podobne, teda tou istou obchodnou činnosťou ako odporca.

Obava o budúci výkon súdneho rozhodnutia môže vyplývať z konania odporcu pred začatím súdneho konania, v priebehu konania vo veci samej, ale môže vyplývať aj z procesného postupu odporcu v konaní vo veci samej. Takáto situácia nastala v prejednávanej veci, pretože odporca v konaní vo veci samej opakovane využíval všetky

procesné prostriedky na to, aby sa nemusel zúčastniť na vytýčených pojednávaniach, napr. opakovane sa ospravedlnil a doložil dôkaz o kolízii pojednávani jeho právneho zástupcu s inými pojednávaniami, doložil dôkaz o pracovnej ceste štatutárnych zástupcov odporcu. Takéto opakované ospravedlnenie so žiadosťou o odročenie pojednávania odporca v tomto konaní využil 4 krát, v čase od prvého nariadeného pojednávania dňa 28. 7. 2011 až do posledného pojednávania vytýčeného na deň 7. 2. 2012, teda za toto polročné obdobie súd prvého stupňa nariadil štyri pojednávania, ale každé z týchto pojednávani muselo byť odročené pre ospravedlnenie odporcu...

Z obsahu opakovaných ospravedlnení odporcu vyplýva, že obaja konatelia odporcu sú mimoriadne pracovne vyťažení a taktiež je mimoriadne pracovne vyťažený ich právny zástupca, preto v záujme zabezpečenia konania veci bez zbytočných prieťahov mal odporca oznámiť súdu prvého stupňa čas, kedy by sa odporca mohol zúčastniť na pojednávani, ako to v konaní urobil navrhovateľ, ktorý taktiež je často pracovne v zahraničí. Situácia, ktorá nastala v prejednávanej veci, ak by naďalej pokračovala, znamenalo by to, že súd by nemohol vec prejednať a rozhodnúť pre neustálu pracovnú vyťaženosť štatutárnych zástupcov odporcu aj ich právneho zástupcu, čím by bolo porušené ústavné právo druhého účastníka konania - navrhovateľa a jeho ústavné právo vyplývajúce z článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého každý má právo, aby jeho vec bola prejednaná bez zbytočných prieťahov.

Predbežné opatrenie je v konaní inštitútom, ktorý má dočasne upraviť pomery účastníkov konania, alebo zabezpečiť, aby budúci výkon súdneho rozhodnutia nebol ohrozený ale môže slúžiť súčasne na dočasnú úpravu pomerov účastníkov konania a zároveň na zabezpečenie budúceho ohrozeného výkonu súdneho rozhodnutia.

Odvolací súd v prejednávanej veci, vzhľadom na doterajší priebeh konania vo veci samej, polročnú pasivitu odporcu v predkladaní dôkazov a v jeho opakovanom ospravedlňovaní z každého pojednávania, považuje za dôvodné tvrdenie navrhovateľa o jeho obave o možnom ohrození budúceho výkonu súdneho rozhodnutia. Odporca, ktorý je nečinný v konaní, ale vždy riadne ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávani podľa § 119 Občianskeho súdneho poriadku, bez toho, aby prispel po týchto opakovaných ospravedlneniach k určeniu termínu pojednávania, na ktorom by sa mohol zúčastniť, vzbudzuje dôvodnú obavu, že sa snaží súdne konanie vo veci samej oddialiť, tak aby

rozhodnutie vo veci samej bolo vydané čo najneskôr. Pri takomto procesnom postupe odporcu vzniká dôvodná obava, že budúci výkon súdneho rozhodnutia môže byť zmarený, pretože majetková situácia odporcu sa môže zmeniť, nakoľko majetok obchodnej spoločnosti sa môže za dlhšie obdobie trvania súdneho konania výrazne znížiť. Práve takémuto vývoju situácie v majetkovej sfére odporcu, ktorý je v konaní nečinný a tým ohrozuje budúci výkon súdneho rozhodnutia, môže zamedziť inštitút predbežného opatrenia. Súd predbežným opatrením rozhodne o dočasnej úprave účastníkov konania tak, že môže obmedziť jedného účastníka konania v takom rozsahu, aby nemohol nastať taký nezvratný stav, že rozhodnutie vo veci samej o zaplatenie 70 000,00 eur s príslušenstvom, by už nemalo pre úspešného navrhovateľa žiaden význam.“

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil potrebu nariadenia predbežného opatrenia na základe existencie obavy, že výkon rozhodnutia bude ohrozený, a to vzhľadom „na procesný postup odporcu v konaní vo veci samej“, ktorý „opakovane využíval všetky procesné prostriedky na to, aby sa nemusel zúčastniť na vytýčených pojednávaniach“. Procesný postup odporcu (v posudzovanom prípade sťažovateľky, pozn.) v konaní vo veci samej (obštrukčné správanie) môže byť skutočnosťou odôvodňujúcou obavu, že výkon rozhodnutia bude ohrozený, a to v prípade, že takéto obštrukčné správanie spôsobujúce v konečnom dôsledku „zbytočné prieťahy“ v konaní je s prihliadnutím na vec sa vzťahujúcu právnu úpravu mimo „dosah“ konajúceho všeobecného súdu („odporca sa opakovane ospravedlnil a doložil dôkaz o kolízii pojednávaní jeho právneho zástupcu s inými pojednávaniami, doložil dôkaz o pracovnej ceste štatutárnych zástupcov odporcu“, citované z napadnutého uznesenia krajského súdu, pozn.), ktorý za daných okolností nemôže uplatniť právne prostriedky, v rámci jemu zverených právomocí, ktorými by v konečnom dôsledku za splnenia zákonom ustanovených podmienok účinne chránil záujmy navrhovateľa (napr. vydanie rozsudku pre zmeškanie). Na základe uvedených skutočností je podľa názoru ústavného súdu aj táto námietka sťažovateľky zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľka ďalej namieta porušenie zásady proporcionality, ktoré malo spočívať v nariadení predbežného opatrenia formou „*zákazu nakladania s likvidnými finančnými*

prostriedkami, aj napriek tomu, že sťažovateľka je vlastníčkou viacerých lukratívnych nehnuteľností, obmedzenie v nakladaní s ktorými by bezpochyby neznamenal tak neadekvátny zásah do práv sťažovateľky“. Sťažovateľka v rámci tejto námietky na podporu svojho tvrdenia ďalej uvádza, že „pri obmedzení s nakladaním s tak vysokou likviditou, čo môže výrazne, rozhodujúco, ba až likvidačne zasiahnuť do podnikania žalovaného, môže následná škoda spôsobená nariadeným predbežným opatrením (naviac bez splnenia zákonných predpokladov pre jeho vydanie) znamenať ignorovanie zásady proporcionality... Medzi najhodnotnejšie nehnuteľnosti patrí napr. hotel..., ktorého hodnota je niekoľkonásobne vyššia (kúpna cena bola v čase jeho nadobudnutia sťažovateľom vo výške 17.100.000,- Sk, pričom trhová hodnota je v súčasnosti podstatne vyššia...).“.

V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd vo vzťahu k tejto námietke predovšetkým uviedol:

„Odvolací súd poukazuje na to, že navrhovateľ v návrhu na začatie konania vo veci samej osvedčil pravdepodobnosť svojho uplatneného nároku 70 000,00 eur proti odporcovi. Navrhovateľ predložil súdu zmluvu o obchodnom zastúpení a vzájomnej spolupráci, ktorú uzatvoril s odporcom dňa 29. 3. 2009, jej uzatvorenie odporca v konaní nespochybnil. Taktiež navrhovateľ preukázal dohodu o provízii 3 % až 5 % z hodnoty projektu, dohodnutú v samotnej zmluve o obchodnom zastúpení a vzájomnej spolupráci. V e-mailovej korešpondencii medzi navrhovateľom a odporcom z obdobia od 24. 4. 2007 do 14. 11. 2010 vyplýva snaha odporcu o uzatvorenie predmetnej zmluvy s navrhovateľom. Vyplýva to, že táto zmluva bola uzatvorená, vyplýva z nej, že navrhovateľ a odporca spoločne cestovali do Č., rokovali s č. obchodnými partnermi. Z e-mailu z 9. 5. 2010 od konateľ'a odporcu - PhDr. Š. S. pre konateľ'a navrhovateľa - JUDr. M. K. vyplýva, že PhDr. S. požaduje od JUDr. K., aby vyjednal s investorom cenu za dodávku jednej mgw na kľúč a taktiež ho vyzýva, aby mu zaslal faktúru so splatnosťou do 14 dní, aby odporca mohol túto faktúru navrhovateľovi zaplatiť. Z ďalšieho e-mailu od PhDr. Š. S. pre JUDr. M. K. zo dňa 5. 9. 2010 vyplýva, že PhDr. Š. S. ďakuje navrhovateľovi za prácu, ktorú navrhovateľ odviedol pre odporcu a sľubuje uhradiť v nasledujúcom týždni určitú finančnú čiastku po dohode s kolegami. Z toho teda vyplýva, že navrhovateľ vykonával pre odporcu činnosť podľa uzatvorenej zmluvy. Odporca v konaní nepreukázal, že zaplatil navrhovateľovi akúkoľvek províziu za

zrealizovanie činnosti podľa zmluvy, ktorú uzatvorili, teda nepreukázal zaplatenie provízie 70 000,00 eur, ktorá je predmetom tohto konania vo veci samej.

Odvolací súd na základe uvedeného dospel k záveru, že v tomto konaní je potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov konania a súčasne zabezpečiť budúci výkon súdneho rozhodnutia a zakázať odporcovi nakladať s peňažnými prostriedkami na svojom účte, ktorý v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia označil navrhovateľ. Odvolací súd však považoval za dôvodné obmedziť odporcu v nakladaní so svojimi peňažnými prostriedkami len v rozsahu 70 000,00 eur, teda v rozsahu uplatnenej istiny pohľadávky a nie až v rozsahu navrhovaných 100 000,00 eur, pretože ďalšie nároky navrhovateľa, ktoré mu môžu podľa jeho tvrdení vzniknúť v budúcnosti, nie sú predmetom tohto konania, ich pravdepodobnosť navrhovateľ neosvedčil, preto im odvolací súd nemohol v tomto konaní priznať ochranu, formou predbežného opatrenia.

Odvolací súd preto podľa § 220 Občianskeho súdneho poriadku zmenil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia v rozsahu 70 000,00 eur tak, že zakázal odporcovi nakladať s finančnými prostriedkami do výšky 70 000,00 eur na bankovom účte... až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej v tomto konaní.

Podľa § 219 Občianskeho súdneho poriadku odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa v tejto časti, v ktorej zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia o zákaze nakladania s peňažnými prostriedkami na účte odporcu v rozsahu zvyšných 30 000,00 eur.

Odvolací súd poukazuje ešte na to, že toto nariadené predbežné opatrenie má byť v tomto konaní prostriedkom na zabezpečenie rozhodnutia vo veci bez zbytočných prietáhov, ktoré v konaní vznikli opakovaným ospravedlňovaním odporcu a zabezpečením budúceho výkonu rozhodnutia a dočasnou úpravou pomerov účastníkov konania, aby po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej toto predbežné opatrenie mohlo podľa § 77 ods. 1 písm. c), d) Občianskeho súdneho poriadku zaniknúť, aby odporca nebol dlhodobo obmedzovaný vo svojom práve na nakladanie so svojimi peňažnými prostriedkami 70 000,00 eur na svojom účte v banke.“

V nadväznosti na citované ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že aj konanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (okrem, ak možno predbežné opatrenie nariadiť aj bez návrhu) je návrhovým konaním ovládaným dispozičnou zásadou, ktorej realizácia zahŕňa aj určenie toho, o čom má súd rozhodnúť (zákaz, zdržanie sa činnosti a pod.). Krajský súd v napadnutom uznesení dospel k záveru o potrebe zabezpečiť budúci výkon súdneho rozhodnutia, a to formou zákazu nakladania s peňažnými prostriedkami na účte sťažovateľky, teda formou, ktorú navrhol samotný navrhovateľ, avšak iba v rozsahu uplatnenej istiny pohľadávky, a to predovšetkým z dôvodu, že mal za osvedčenú pravdepodobnosť uplatneného nároku proti sťažovateľke vo výške 70 000 €.

Bez ohľadu na to, ako krajský súd vo veci samej rozhodne, nemožno podľa názoru ústavného súdu dôvody, na základe ktorých krajský súd rozhodol konkrétnou formou predbežného opatrenia o zabezpečení pohľadávky navrhovateľa v sume zodpovedajúcej osvedčenej pravdepodobnosti jeho nároku voči sťažovateľke, považovať za také, ktoré by neboli v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a predstavovali by porušenie zásady proporcionality. Navyše, samotná sťažovateľka uvádza, že je vlastníčkou lukratívnych nehnuteľností, ktorých hodnota je niekoľkonásobne vyššia ako hodnota uplatnenej pohľadávky, teda už na prvý pohľad v zjavnom nepomere k hodnote uplatnenej pohľadávky, čo ústavný súd považuje z hľadiska jej argumentácie za kontraproduktívne.

Vzhľadom na uvedené aj túto námietku sťažovateľky vyhodnotil ústavný súd ako zjavne neopodstatnenú.

Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že z hľadiska námietok uplatnených sťažovateľkou medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie naznačovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy

Sťažovateľka tiež namieta, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo aj k porušeniu jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Sťažovateľka v sťažnosti v súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 35 ústavy predovšetkým uviedla, že porušením zásady proporcionality v súvislosti so základným právom na súdnu ochranu *„keď aj napriek tomu, že sťažovateľ je vlastníkom viacerých lukratívnych nehnuteľností, obmedzenie v nakladaní s ktorými by bezpochyby neznamenalo tak neadekvátny zásah do práv sťažovateľa“* bol odvolacím súdom uložený *„zákaz nakladať s likvidnými finančnými prostriedkami na účte“*, čím došlo *„zároveň aj k porušeniu práva sťažovateľky vlastníť majetok a najmä práva podnikat'“*.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy v priamej príčinnej súvislosti (z obdobných dôvodov) s namietaným porušením svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (v súvislosti so štvrtou námietkou, pozn.).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd vychádzajúc zo skutočnosti, že dospel k záveru, že sťažnosťou napadnutým uznesením krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (v súvislosti so štvrtou námietkou, pozn.), konštatoval, že v tomto konaní nemohlo napadnutým uznesením krajského súdu dôjsť ani k porušeniu označených základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 ústavy.

Na základe uvedeného ústavný súd aj túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky (napr. návrhu na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu) v tejto veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2012